

L'avis du CFAI sur la modernisation du code de déontologie

-

Het advies van de FRV omtrent modernisering van de deontologische code

Edgard Peters

Président / Voorzitter

Conseil Fédéral de l'Art Infirmier / Federal Raad voor Verpleegkunde

Rencontres infirmières 2018 – Trefpunt verpleegkunde 2018

12 décembre 2018 / 12 december 2018

Conseil Fédéral de l'art infirmier (CFAI)

-

Federale Raad voor Verpleegkunde (FRV)

<p>service public fédéral SANTÉ PUBLIQUE, SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE ET ENVIRONNEMENT</p> <p>federale overheidsdienst VOLKSGEZONDHEID, VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETTEN EN LEEFMILIEU</p> <p>Conseil Fédéral de l'Art Infirmier – Federal Raad voor Verpleegkunde</p>	
<p>A.R. du 10 mai 2015 portant coordination de l'A.R. n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice de l'art infirmier</p>	<p>K.B. van 10 mei 2015 houdende coördinatie van het K.B. nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de verpleegkunde</p>
<p>Membres et suppléants / Leden en vervangers → associations professionnelles / beroepsorganisaties → organisations syndicales / vakbonden</p>	
<p>A pour tâche de donner des avis (à sa demande ou d'initiative) en toute matière relative :</p> <p>Au ministre de la Santé publique :</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ à l'art infirmier et, en particulier, en matière d'exercice de l'art infirmier et des qualifications requises ➢ aux études et à la formation <p>Aux autorités des communautés (compétentes en matière d'enseignement)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ aux études et à la formation 	<p>Heeft tot taak advies te verstrekken (op diens verzoek of op eigen initiatief) over alle aangelegenheden in verband :</p> <p>Aan de Minister van Volksgezondheid :</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ met verpleegkunde, meer bepaald betreffende de uitoefening van de verpleegkunde en de kwalificatie hiertoe ➢ op de studies en de opleiding <p>De overheden van de gemeenschappen (bevoegd inzake onderwijs)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ op de studies en de opleiding

service public fédéral
SANTÉ PUBLIQUE,
SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE
ET ENVIRONNEMENT

federale overheidsdienst
VOLKSGEZONDHEID,
VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETTEN
EN LEEFMILIEU

Conseil Fédéral de l'Art Infirmier / Federal Raad voor Verpleegkunde

Introduction

-

Inleiding

<p>service public fédéral SANTÉ PUBLIQUE, SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE ET ENVIRONNEMENT</p> <p>federale overheidsdienst VOLKSGEZONDHEID, VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN EN LEEFMILIEU</p> <p>Conseil Fédéral de l'Art Infirmier – Federal Raad voor Verpleegkunde</p>	
<p>Avis 2017-04 du 14 novembre 2017 concernant l'opportunité d'un système de régulation de la déontologie des praticiens de l'art infirmier</p> <p>→ Avis d'initiative conformément aux priorités politiques pour la législature 2014-2019 du CFAI (18 novembre 2014)</p>	<p>Advies 2017-04 van 14 november 2017 betreffende de opportuniteit van een systeem voor regulering van de deontologie van de beoefenaars van de verpleegkunde</p> <p>→ Initiatiefadvies in overeenstemming met de beleidsprioriteiten voor de legislatuur 2014 – 2018 van de FRV (18 november 2014)</p>

<p>service public fédéral SANTÉ PUBLIQUE, SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE ET ENVIRONNEMENT</p> <p>federale overheidsdienst VOLKSGEZONDHEID, VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN EN LEEFMILIEU</p> <p>Conseil Fédéral de l'Art Infirmier – Federal Raad voor Verpleegkunde</p>	
<p>L'avis = synergie des réflexions de deux groupes de travail au sein du Conseil et composés :</p> <ul style="list-style-type: none"> • de membres du CFAI • d'experts de la profession infirmière de différents lieux d'exercice (hôpitaux, domicile, MR/MRS, enseignants, ...)	<p>Dit advies = ontstaan uit twee werkgroepen die binnen de Raad en samengesteld uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • leden van de FRV • deskundigen van het verpleegkundig beroep uit verschillende praktijklocaties (ziekenhuizen, thuiszorg, RVT, leerkrachten, ...)

<p> <small>service public fédéral / federale overheidsdienst</small> <small>SAINTE PUBLIQUE / VOLKSGEZONDHEID,</small> <small>SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE / VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN</small> <small>ET ENVIRONNEMENT / EN LEEFMILIEU</small> <small>Conseil Fédéral de l'Art Infirmier – Federal Raad voor Verpleegkunde</small> </p>	
<p>Le groupe de travail ne s'est pas limité à chercher des sources belges, mais a tenu compte d'un nombre de codes de déontologie étrangers actuels (de la France, du Canada, des Pays-Bas, de l'ICN...)</p>	<p>De werkgroep heeft zich niet enkel gebaseerd op Belgische bronnen, maar heeft rekening gehouden met een aantal actuele verpleegcodes (Frankrijk, Canada, Nederland, ICN...)</p>

<p> <small>service public fédéral / federale overheidsdienst</small> <small>SAINTE PUBLIQUE / VOLKSGEZONDHEID,</small> <small>SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE / VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN</small> <small>ET ENVIRONNEMENT / EN LEEFMILIEU</small> <small>Conseil Fédéral de l'Art Infirmier – Federal Raad voor Verpleegkunde</small> </p>	
<p>L'avis (3 parties) :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recommandations générales • Structure de régulation de la déontologie • Code de déontologie revu 	<p>Dit advies (3 delen) :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Algemene aanbevelingen • Structuur voor regulering van de deontologie • Code van deontologie herzien

Avis 2017-04 – Recommandations générales

-

Advies 2017-04 - Algemene aanbevelingen

Le code	Deze code
<ul style="list-style-type: none"> • Se veut une directive et un support pour le bon exercice de l'art infirmier • Est rédigé par des infirmiers en exercice pour des infirmiers en exercice	<ul style="list-style-type: none"> • Wil een richtlijn en een steun voor een goede uitoefening van de verpleegkunde • Geschreven is door praktijkverpleegkundigen voor praktijkverpleegkundigen

Le code	Deze code
<ul style="list-style-type: none"> Le but est de présenter un support et un encouragement pour les infirmiers qui s'engagent au profit des bénéficiaires de soins et de leur profession 	<ul style="list-style-type: none"> Het bedoeld is als ruggensteuntje en aanmoediging voor verpleegkundigen die zich inzetten voor hun zorgvragers en hun beroep
<p>~~Pas un instrument répressif entre ou contre les collègues~~</p> <p>~~Niet als repressief instrument tussen of tegen collega's~~</p>	

Le code	Deze code
<ul style="list-style-type: none"> Ne reprend pas les sujets qui ont déjà été réglés dans la législation <p>→ la législation est plus contraignante que la déontologie</p>	<ul style="list-style-type: none"> Herhaal geen onderwerpen die reeds wettelijk geregeld zijn <p>→ de wetgeving is meer bindend voor de beroepsbeoefenaar dan deontologie</p>

service public fédéral
 SANTÉ PUBLIQUE,
 SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE
 ET ENVIRONNEMENT

federale overheidsdienst
 VOLKSGEZONDHEID,
 VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETTEN
 EN LEEFMILIEU

Conseil Fédéral de l'Art Infirmier – Federal Raad voor Verpleegkunde

Le code	Deze code
<ul style="list-style-type: none"> • Est d'application pour toute personne qui effectue des soins infirmiers : infirmiers, assistants en soins hospitaliers, aides-soignants • La priorité a été de réaliser un texte bien compréhensible et lisible pour tous les infirmiers 	<ul style="list-style-type: none"> • Voor iedereen die verpleegkundige zorgen uitvoert : verpleegkundigen, zorgkundigen, ziekenhuisassistenten • Voorrang is gegeven aan de leesbaarheid van de tekst voor alle verpleegkundigen

service public fédéral
 SANTÉ PUBLIQUE,
 SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE
 ET ENVIRONNEMENT

federale overheidsdienst
 VOLKSGEZONDHEID,
 VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETTEN
 EN LEEFMILIEU

Conseil Fédéral de l'Art Infirmier – Federal Raad voor Verpleegkunde

Le code	Deze code
<ul style="list-style-type: none"> • Un code ne peut pas être valide sans qu'il ne puisse être imposé aux professionnels 	<ul style="list-style-type: none"> • Een code heeft maar zeggingskracht als ze afdwingbaar is

service public fédéral
 SAINTE PUBLIQUE,
 SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE
 ET ENVIRONNEMENT
 federale overheidsdienst
 VOLKSGEZONDHEID,
 VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN
 EN LEEFMILIEU
 Conseil Fédéral de l'Art Infirmier / Federal Raad voor Verpleegkunde

Avis 2017-04 – Structure de régulation de la déontologie

-

Advies 2017-04 – Structuur voor regulering van de deontologie

service public fédéral
 SAINTE PUBLIQUE,
 SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE
 ET ENVIRONNEMENT
 federale overheidsdienst
 VOLKSGEZONDHEID,
 VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN
 EN LEEFMILIEU
 Conseil Fédéral de l'Art Infirmier – Federal Raad voor Verpleegkunde

Structure de régulation	Structuur voor regulering
<ul style="list-style-type: none"> Le projet de révision de l'A.R. n° 78 (Ministre De Block) → structure commune transversale qui doit régler la déontologie de toutes les professions des soins de santé 	<ul style="list-style-type: none"> Het ontwerp van herziening van het K.B. 78 (Minister De Block) → een gemeenschappelijk transversale structuur voor die de deontologie van alle gezondheidszorgberoepen zal regelen

Structure de régulation	Structuur voor regulering
/!\ importance d'avoir à côté de la structure commune des chambres verticales permanente pour toutes les professions de santé dont une pour les infirmiers	/!\ belangrijk om naast de gemeenschappelijke structuur verticale permanente kamers voor alle gezondheidsberoepen te hebben, waaronder een voor verpleegkundigen

 service public fédéral
 SAINTE PUBLIQUE,
 SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE
 ET ENVIRONNEMENT
 federale overheidsdienst
 VOLKSGEZONDHEID,
 VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN
 EN LEEFMILIEU
 Conseil Fédéral de l'Art Infirmier / Federal Raad voor Verpleegkunde

**Avis 2017-04 – Code de déontologie
 des praticiens de l'art infirmier
 belges (revu)**
 -
**Advies 2017-04 – Deontologische
 code voor de Belgische
 verpleegkundigen (herzien)**

Code de déontologie (revu)	Deontologische code (herzien)
Le code de déontologie des praticiens de l'art infirmier belges (revu) comprend 6 axes	De deontologische code voor de Belgische verpleegkundigen (herzien) omvat 6 assen

Code de déontologie (revu)	Deontologische code (herzien)
Axe 1 Les dispositions générales → 2 articles	As 1 De algemene bepalingen → 2 artikelen

Code de déontologie (revu)	Deontologische code (herzien)
Axe 2 Les directives concernant l'exercice adéquat de l'art infirmier → 7 articles	As 2 De richtlijnen voor de goede uitoefening van de verpleegkunde → 7 artikelen

Code de déontologie (revu)	Deontologische code (herzien)
Axe 3 La relation entre l'infirmier, le bénéficiaire de soins et son entourage → 10 articles	As 3 De relaties met de zorgvrager en zijn omgeving → 10 artikelen

service public fédéral
SANTÉ PUBLIQUE,
SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE
ET ENVIRONNEMENT

federale overheidslidienst
VOLKSGEZONDHEID,
VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETTEN
EN LEEFMILIEU

Conseil Fédéral de l'Art Infirmier – Federal Raad voor Verpleegkunde

Code de déontologie (revu)	Deontologische code (herzien)
Axe 4 La relation entre collègues → 8 articles	As 4 De relatie met de collega's → 8 artikelen

service public fédéral
SANTÉ PUBLIQUE,
SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE
ET ENVIRONNEMENT

federale overheidslidienst
VOLKSGEZONDHEID,
VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETTEN
EN LEEFMILIEU

Conseil Fédéral de l'Art Infirmier – Federal Raad voor Verpleegkunde

Code de déontologie (revu)	Deontologische code (herzien)
Axe 5 La relation avec les autres prestataires de soins → 5 articles	As 5 De relatie met andere zorgverleners → 5 artikelen

Code de déontologie (revu)	Deontologische code (herzien)
Axe 6 Le rôle de l'infirmier dans la société → 4 articles	As 6 De rol van de verpleegkundige in de maatschappij → 4 artikelen

Tous les avis du CFAI sont accessibles sur le site du S.P.F. Santé publique
<http://organesdeconcertation.sante.belgique.be/fr/organ-e-d%27avis-et-de-concertation/conseil-federal-de-lart-infirmier>

Alle advies van de FRV zijn toegankelijk op de site van de FOD Volksgezondheid
<https://overlegorganen.gezondheid.belgie.be/nl/advies-en-overlegorgaan/raden/federale-raad-voor-verpleegkunde>

service public fédéral
 SAINTE PUBLIQUE,
 SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE
 ET ENVIRONNEMENT

federale overheidsdienst
 VOLKSGEZONDHEID,
 VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN
 EN LEEFMILIEU

Conseil Fédéral de l'Art Infirmier / Federal Raad voor Verpleegkunde

Conclusions - Conclusies

Conclusions	Conclusies
<p>Le CFAI recommande :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Le soutien de la Ministre pour la promotion du code de déontologie des praticiens de l'art infirmier belges • La mise en place d'un système de régulation de la déontologie 	<p>De FRV beveelt aan :</p> <ul style="list-style-type: none"> • De steun van de Minister voor de promotie van de deontologische code voor de Belgische verpleegkundigen • De oprichting van een systeem van regulering van de deontologie

service public fédéral
SANTÉ PUBLIQUE,
SECURITE DE LA CHAÎNE ALIMENTAIRE
ET ENVIRONNEMENT

federale overheidsdienst
VOLKSGEZONDHEID,
VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN
EN LEEFMILIEU

Conseil Fédéral de l'Art Infirmier / Federal Raad voor Verpleegkunde

MERCI DE VOTRE ATTENTION

DANK U VOOR JULLIE AANDACHT